

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM **prevence rizikového chování**

ZŠ Komenského ul. 211, Horažďovice, okr. Klatovy

pro školní rok 2018/2019

č.j.:ZSHDKO/405/218

Realizován dle Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže
(Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název a adresa školy	Základní škola Horažďovice, Komenského ul. 211, okr. Klatovy
Zřizovatel	Město Horažďovice
Ředitel	Mgr. Marcela Šmrhová
Telefon	376 512 700, 602 505 951
E-mail	zskomenskeho@horazdovice.cz
web	http://www.zskomenskeho.horazdovice.cz/

Školní metodik prevence	Mgr., Bc. Jan Řehoř
Telefon	376 512 700
E-mail	jenikrehor@email.cz

Výchovný poradce	Mgr. Marcela Šmrhová
Telefon	376 512 700, 602 505 951
E-mail	zskomenskeho@horazdovice.cz

ZŠ	Počet tříd	Počet žáků
1. stupeň		
2. stupeň		
Celkem		

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

ZŠ Horažďovice, Komenského ul. 211 je úplná základní škola s 1. až 9. ročníkem. Kapacita školy je 570 žáků. Školu navštěvují žáci ze spádových i nespádových ulic Horažďovic a z okolních vesnic.

Škola sídlí v historických budovách měšťanské školy (1895) a obecné školy (1928). Zde se nachází kromě kmenových učeben i několik odborných pracoven (jazyková, fyziky a chemie, výpočetní techniky, přírodopisu, hudební a výtvarné výchovy) a 1 tělocvična s umělým povrchem. Součástí školy je přistavěný pavilon se školní družinou (kapacita 140 míst), školní kuchyní (kapacita 500 obědů) a školní jídelnou (kapacita 100 míst), který je spojovací chodbou propojen s historickými budovami.

Uvnitř areálu školy je budova nově rekonstruovaného pavilonu praktických činností s dřevodílnou, kovodílnou, cvičnou kuchyní, jídelnou a pracovnyami šití a pěstitelských prací, které v současnosti fungují jako další oddělení školní družiny.

K pohybovým aktivitám žáci kromě tělocvičny využívají školní sportovní areál s fotbalovým a volejbalovým hřištěm, běžeckou dráhou a sektory pro skok daleký a vrh koulí. K výuce pěstitelských prací využíváme vlastní školní pozemek.

Škola má dobré hygienické zázemí v souladu s hygienickými normami.

V době přestávek mohou žáci využívat odpočinkové prostory na chodbách, k dispozici mají školní kiosek a automat s nápoji.

Ve škole je vytvořena školní počítačová síť s připojením na internet, ke které jsou připojeny všechny učebny, kabinety, sborovna s počítači pro učitele a provozní počítače v ředitelně a kanceláři školy, školní jídelna a školní družina.

Škola využívá multimediální vybavení v několika učebnách.

Pozornost věnujeme i žákům se specifickými poruchami učení. Nabízíme dyslektický kroužek, kde se pod vedením speciálního pedagoga věnují žáci prvního stupně nápravě svých poruch. Dále se s těmito dětmi pracuje na základě IVP na prvním a druhém stupni.

2.1. AKTUÁLNÍ RIZIKOVÉ FAKTORY A JEJICH MAPOVÁNÍ

Strategie školy ohledně prevence rizikového chování se zaměřuje na obecné i aktuální, problémy a je přiměřená věku i potřebám žáků.

Klima školy výrazně neliší od ostatních škol v regionu. V porovnání s většími městy je míra zneužívání drog spíše na spodní hranici četnosti, přičemž se prakticky nejedná o drogy tvrdé. U žáků se s přibývajícím věkem objevují experimenty s kouřením cigaret a konzumací alkoholu. Mezi občasně řešené problémy patří záškoláctví, šikana a kyberšikana, poruchy příjmu potravy. Oproti tomu se prakticky nevyskytuje rasismus a xenofobie či náboženský a politický extremismus. Na vzestupu je výskyt netolismu, což je v současnosti negativní celospolečenský trend.

Objektivně vzato patří naše škola mezi školy s velmi bezpečným prostředím a s poměrně malým výskytem rizikového chování.

3. VYTYČENÍ RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti naší školy se zaměřuje na:

a) prevenci zejména těchto rizikových modelů chování:

- záškoláctví
- šikana, kyberšikana
- poruchy příjmu potravy
- rasismus, xenofobie,
- vandalismus, kriminalita, delikvence
- zneužívání návykových látek
- netolismus a gambling

- politický a náboženský extremismus

b) rozpoznání a přijetí příslušných opatření při zjištění výskytu:

- kriminality
- domácího násilí
- týrání a zneužívání dětí
- ohrožování mravní výchovy mládeže

4. CÍLOVÉ SKUPINY

- a) Žáci 1. – 9. ročníku ZŠ**, s akcentem na děti ze sociálně slabšího či málo funkčního rodinného prostředí, na děti jiných národností, na děti ohrožené špatným prospěchem nebo frustrované neúspěchem, na děti s některými typy specifických vývojových poruch chování.
- b) Pracovníci školy** – pedagogičtí i nepedagogičtí, těžiště práce je na metodikovi prevence a výchovném poradci, se kterými spolupracují a konzultují ostatní.
- c) Rodiče a zákonní zástupci** – preventivní působení na všechny rodiče, v případě výskytu rizikového chování dětí poskytnout krizové či intervenční řešení.

5. KOORDINACE A REALIZACE MPP PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Úspěch této činnosti se zakládá na profesionální i lidské spolupráci mezi vedením školy, školním metodikem prevence a pedagogickými pracovníky, se zvláštním zřetelem na třídní učitele. Tím jsou vytvářeny příznivé podmínky pro prevenci rizikového chování a řešení problémů tohoto typu.

a) Ředitel školy

- zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování (interní i externí poradenské služby)
- umožňuje realizaci min. prev. prog., na kterou současně dohlíží a koordinuje ji
- řeší v součinnosti se školním metodikem prevence aktuální problémy rizikového chování ve škole, je o nich informován
- umožňuje metodikovi prevence i ostatním pedagogickým pracovníkům další studium v oblasti prevence rizikového chování

b) Školní metodik prevence

- koordinuje realizaci min. prev. prog. školy.
- metodicky vede činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy apod.)
- podílí se na šetření rizikového chování, participuje na intervenci, popř. zajišťuje intervenci externí
- zajišťuje informační činnost, kontakty na specialisty apod.
- vyhledává a monitoruje žáky s projevy rizikového chování; poskytuje základní poradenské služby žákům, pedagogům i zákonným zástupcům žáků
- spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností propuknutí rizikového chování u jednotlivých žáků i třídních kolektivů

c) Třídní učitel

- zachycuje varovné signály rizikového chování, podílí se na realizaci min. prev. prog a na monitoringu klimatu své třídy
- svou osobností motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky ve své třídě i mezi třídami
- spolupracuje a konzultuje problémy se školním metodikem prevence, je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků své třídy
- získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštěnostech svých žáků a o jejich rodinném prostředí

d) Všichni pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci

- zachycují varovné signály rizikového chování, podílí se na realizaci min. prev. prog a na monitoringu klimatu školy
- konzultují případné problémy s metodikem prevence, navrhnou opatření.

6. CÍLE PREVENCE

A) Dlouhodobé cíle:

- 1) ve spolupráci s rodiči a ostatními institucemi formovat osobnost žáka – aby byl vzhledem ke svému věku a schopnostem, schopen orientovat se v dané

problematice, zajímal se o ni, vážil si zdravého a bezpečného prostředí, zvládal sociální dovednosti, dokázal si organizovat svůj čas.

- 2) upevňovat pozitivní vlastnosti a návyky, které pomohou v krizových situacích přijímat řešení.
- 3) prohlubovat na bázi vzájemné důvěry komunikační dovednosti mezi učitelem, rodiči a žákem, posilovat sebevědomí, sebeúctu i vzájemnou úctu, umět řešit problémy a konflikty.
- 4) vytvářet příznivé klima pro zdravé, správné postoje pedagogických pracovníků i ostatních zaměstnanců školy k problematice rizikového chování i při jejím řešení.

B) Střednědobé cíle:

- 1) zajistit pravidelnou práci s třídním kolektivem (na bázi třídního učitele, v případě potřeby školního metodika prevence)
- 2) podporovat vzájemnou součinnost činnost žáků (třídní samospráva, budování kolektivu)
- 3) pravidelné neformální i formální setkávání pedagogů, vzájemné konzultace
- 4) podpora zájmu rodičů o dění ve škole (třídní důvěrníci, konzultace, kulturní akce)
- 5) podpora dalšího vzdělávání a osobnostního rozvoje pedagogických pracovníků
- 6) pravidelný monitoring klimatu školy, vyhledávání rizikových faktorů

C) Krátkodobé cíle:

I. Pro učitele

- prostudovat MPP
- na požádání možno zapůjčit k prostudování od školního metodika prevence tematickou literaturu, videokazety a DVD's s tematikou prevence rizikového chování, periodika „Prevence“ a „Bulletin národní protidrogové centrály“
- sledovat podezřelé, náhlé a nepřírozené změny v chování, psychice i zdravotním stavu žáků
- věnovat zvýšenou pozornost zejména žákům žijícím ve zdravotně či sociálně rizikovém prostředí, všimnout si jejich aktuálních problémů jako průvodních jevů soudobé společnosti
- spolupracovat se školním metodikem prevence, výchovným poradcem, rodiči, popř. dětským lékařem a policií
- zajišťovat dostatečné množství volnočasových aktivit

- optimalizovat vztahy mezi žáky a učiteli – založit je pokud možno na vzájemné důvěře, avšak případně uplatňovat také přiměřené represe
- spolupráce s PPP
- školení – dle aktuálních potřeb prevence i školy

II. Pro rodiče

- informovat rodiče na třídních schůzkách o náplni MPP – umístit informace na web školy
- seznámit je se záměrem a způsobem realizace programu tak, aby byl iniciován a získán jejich zájem, podpora a pomoc (např. při vedení zájmových kroužků, uspořádání přednášek, zajištění exkurzí apod.)
- zdůraznit: rodiče by měli znát rozvrh hodin dítěte – konec vyučování, měli by mít přehled, s kým a kde dítě tráví volný čas
- poskytnout konzultační hodiny s třídními učiteli, výchovným poradcem, se školním metodikem prevence, s vedením školy – viz web školy
- na požádání možno zapůjčit k prostudování od školního metodika prevence tematickou literaturu, videokazety a DVD´s s tematikou prevence rizikového chování, periodika „Prevence“ a „Bulletin národní protidrogové centrály!
- informace o seminářích prevence a dalších akcích školy pro rodiče
- schůzka rodičů vycházejících žáků se zástupci středních škol a učilišť – volby povolání

III. Pro žáky

1. Dbát na dodržování režimu a řádu školy
2. Účast v soutěžích školní sportovní ligy a dalších závodech
3. Účast ve školních předmětových olympiádách
4. Kroužky v DDM, přírodovědné stanici a městské knihovně
5. Centrum sportu
6. ZUŠ
7. Náboženství
8. Návštěvy divadel a kin v průběhu školního roku
9. Nadstandardní aktivity – zájmová činnost - kroužky
10. Mimoškolní aktivity:
 - exkurze
 - sportovní soustředění – adaptační pobyt a atletický kurz Střelské Hoštice
 - školní soutěž „Laťka“

- vánoční koncerty a závěrečný koncert pěveckých sborů „Poupata“ a „Kvítek“
- lyžařský kurz
- cyklistické a vodácké soustředění
- soustředění pěveckých sborů školy
- návštěva divadel a kulturních zařízení v Plzni či Praze
- 11. Účast v dalších soutěžích – dopravní soutěž, soutěž mladých zdravotníků, atletika, poháry, přespolní běh apod.
- 12. Projekt Den otevřených dveří
- 13. Mezinárodní styky: od roku 1991 trvá spolupráce se školou v Kirchbergu (SRN)
Projekt Edison – spolupráce se zahraničními studenty
- 14. Důležité informace ohledně primární prevence na nástěnkách
- 15. na požádání možno zapůjčit k prostudování od školního metodika prevence tematickou literaturu, videokazety a DVD's s tematikou prevence rizikového chování, periodika „Prevence“ a „Bulletin národní protidrogové centrály!
- 16. Fungování „schránky důvěry“ a projektu Nenech to být

Primární prevence pro žáky I. stupně

Plán akcí na školní rok 2017/2018:

- prostřednictvím vyučujících, formou výuky
- pro žáky 1. – 5. tříd praktické ukázky v přírodovědné stanici, využití videokazet, DVD's a literatury s protidrogovou tematikou
- přednášky a besedy
- návštěvy akcí knihovny
- přednášky z ekologie
- třídění odpadu, sběr
- poznávání Horažďovicka a jeho okolí
- zdravý životní styl
- „Týden zdravého životního stylu“
- „Den otevřených dveří“
- „Edisson“

1. stupeň – minimální preventivní program rizikového chování

1. Teoretické poznatky: (v průběhu školního roku zařadit do vyučování)

- výchova ke zdravému životnímu stylu a osvojení etické a právní výchovy (využití školní literatury, videokazet, DVD's a přednášek)
- pozitivní životní vzory a cíle, správně fungující rodina, společnost
- legální a nelegální návykové látky a rizika jejich užívání
- odmítání návykových látek jako normální jev, zejména v různých obtížnějších životních situacích
- návykové látky a jejich vliv na kriminalitu a bezpečnost (na ulicích, v dopravě atd.)
- centra odborné pomoci (linky důvěry, PPP aj.)

2. Praktické učivo: (v průběhu školního roku)

- modelové situace na nácvik asertivního chování v situacích spojených s návykovými látkami
- hledání vhodnější činnosti, než je kouření, pití alkoholu a zneužívání dalších návykových látek
- modelové situace na nácvik dovedností jak odmítnout návykové látky
- vytváření vlastních projektů propagujících zdravý způsob života
- orientace v seznamu důležitých adres a telefonů služeb odborné pomoci

Primární prevence pro žáky II. stupně

Plán akcí na školní rok 2017/2018:

- osobní vzorové působení vyučujících zejména v předmětech s výchovným zaměřením (Rv, Ov, Vv, Hv, Tv, Čj, literatura, Sv, ...)
- téma literatura (potažmo umění) a drogy – Čj, Hv, Vv
- degenerativní vlivy užívání návykových a psychotropních látek na organismus člověka – Ch, Př

prevence-Šikana a mezilidské vztahy – 6. tř.

prevence - Legální drogy– 7. tř.

prevence –Nelegální drogy – 8. tř.

prevence-Sexualita – 9. tř.

prevence – Poruchy příjmu potravy – 6., 7., 8. tř.

Volba povolání

- Úřad práce Klatovy – volba povolání
- Uspořádání mezinárodního dne dětí pro I. stupeň, zvláštní školu, mateřské školy

Pro celý II. stupeň – návštěva divadla v Plzni či Praze

- návštěva muzeí, výstav a koncertů, sportovní turnaje
- využití videokazet či DVD's s protidrogovou tematikou v hodinách Ov, Rv, Př pro žáky

6. – 9. tříd

- Týden zdravého životního stylu, Den otevřených dveří, Projekt Edison

2. stupeň – minimální preventivní program rizikového chování

1. Teoretické poznatky: (v průběhu školního roku zařadit do vyučování)

- výchova ke zdravému životnímu stylu (Rv, Ov, Př, Tv, Sv)
- rozvíjení etického a právního vědomí i občanských postojů (Ov, Čj, Rv, Sv)
- podpora všestranného rozvoje individuální osobnosti žáka
- vedení žáků k zodpovědnosti a odpovědnosti za zdraví své i ostatních
- seznámení žáků s metodou sociálního učení - učit se emočním dovednostem, empatii, umět konstruktivně řešit aktuální problémy, správně a samostatně se rozhodovat, mít schopnost rozpoznat případný negativní vliv skupiny na chování jednotlivce, být schopen přijímat objektivní kritiku a přiměřeně na ni reagovat)
- uvědomění pozitivních životních cílů a opravdových hodnot v životě člověka
- znalost nejčastěji se vyskytujících návykových látek v ČR a jejich problematiky
 - rizika zneužívání návykových látek – dopad na zdraví jedince, osobní realizaci, partnerské a rodinné soužití, těhotenství, přenos infekce HIV/AIDS
- návykové látky ve vztahu k rizikovým skupinám populace
- mechanismy a zákonitosti vzniku rozvoje závislosti a možnosti léčení
- forma a nenápadný škodlivý vliv propagace tabákových výrobků a alkoholických nápojů prostřednictvím reklamy – taktiky reklamních agentur, médií
- centra odborné pomoci – linky důvěry apod.
- opatření a zákony související s podáváním alkoholických nápojů dětem a mladistvím, legislativa ve vztahu k nákupu, držení a výrobě drog a omamných a psychotropních látek

2. Praktické učivo: (v průběhu školního roku zařadit do vyučování)

- vyhledávání pozitivních životních vzorů, cílů a hodnot
- aktivní zapojení do zájmových kroužků (škola, DDM, tělovýchova, hasiči, ZUŠ aj.)
- modelové situace zaměřené na 12 způsobů odmítnutí (podle MUDr. K. Nešpora)
- modelové situace zaměřené na komunikaci s linkou důvěry
- jak se zachovat, mám-li podezření, že v mém okolí se vyskytují drogy?
- nácvik dovedností, jak poradit vrstevníkovi při problémech s návykovými látkami

- exkurze a přednášky k volbě povolání
- doplňovat informační nástěnku a aktualizovat pracemi žáků

Sekundární prevence rizikového chování na II. stupni ZŠ

- týká se žáků, kteří mají zkušenost s drogou či jiným rizikovým chováním
- žáků s narušenou osobností, s problémy v chování ve škole i mimo školu
- komunikace s rodiči, krizovými centry, psychology
- vnější intervence – PPP
- snaha o odhalení příčiny konfliktů
- „podat pomocnou ruku“
-- chránit – oběť i agresora, neodsuzovat
-- znát základní informace o spouštěcích rizikového chování
-- snaha jednat se žákem klidně, profesionálně, bez emocí, ne však chladně
-- sociometrické testy ve třídách, kde je podezření šikany, vyhodnocení a vyvození důsledků

Žádám vyučující, aby při realizaci tohoto plánu působili nenásilnou, leč důraznou formou přiměřenou věku žáků.

6. SEZNAM NĚKTERÝCH UŽITEČNÝCH KONTAKTŮ:

Kdo	Kontakt
Člověk v tísni	www.varianty.cz , www.jsns.cz
Šimon Velkoborský	simon.velkoborsky@seznam.cz
SVP Domažlice	svp-domazlice@quick.cz , svplzen@dduplzen.cz
CPPT Plzeň	www.cppt.cz , prevence@cppt.cz
Policie Klatovy-p.Ladmanová	krpp.tisk.klatovy@pcr.cz
Diakonie západ	www.diakoniezapad.cz , primarka.zapad@diakonie.cz
Point 14-P.Denisa Holá	www.point14.cz , hola@point14.cz
Nár.iniciativa pro život- p.Kultová	www.niz.cz , jitka.kultova@niz.cz
Hasiči-p.Lenka Basáková, p.Ivan Lederer	lenka.basakova@hzspk.cz , ivan.lederer@hzspk.cz
Abatop.cz-p.Řehák	tomi.rehak@seznam.cz
Vychovneprogramy.cz- P.Kloudová	www.vychovneprogramy.cz
Domus, centrum pro rodinu	www.Domus-cpr.cz
DOSVĚTA, o.s.	www.dosveta.org
Harmonia universalis o.s.	www.harmoniauniversalis.webnode.cz/programy/
Centrum lékařské prevence Mudr. Lenka Luhanová	www.centrumlekarskeprevence.cz
Stop PPP	www.stopppp.cz

V Horažďovicích dne: 20. 9. 2018

Vypracoval: Mgr. et Bc. Jan Řehoř

Schválila: Mgr. Marcela Šmrhová – ředitelka školy